

Model tekst van de rechtmatigheidsverantwoording 2022

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van burgemeester en wethouders aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheers handelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 24 november 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.400.000.

Conclusie

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen van in totaal € 2.620.000 betreffen:

- Onrechtmatige inkopen van € 983.000;
- Begrotingsoverschrijdingen € 1.637.000;

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college beschreven welke actie zij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Toelichting op geconstateerde onrechtmatigheden

In de rechtmatigheidsverantwoording verklaarden wij dat onrechtmatige inkopen met een totaalbedrag van 983K en begrotingsoverschrijdingen met een totaalbedrag van 1.637K hebben geleid tot de conclusie dat het college van mening is dat de in de jaarrekening 2022 verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens van 1% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves.

Hieronder lichten wij de oorzaken toe van de door ons geconstateerde onrechtmatigheden.

Inkopen

De onrechtmatige inkopen met een totaalbedrag van 983K zijn veroorzaakt door onder meer onrechtmatige aanbestedingen uit voorgaande jaren, uitstel van aanbesteden, continuering contracten en het sluiten van twee contracten waar geen aanbesteding aan vooraf is gegaan. Het college en DT zijn hierover geïnformeerd en het college heeft hierover twee afwijkingsbesluiten genomen. Het gevolg is dat het drempelbedrag voor diensten werd overschreden.

Om de onrechtmatige inkopen in perspectief te zien, vermelden wij dat deze deel uitmaken van een totaalbedrag aan inkopen van ongeveer 60 mln. Waarvan 983K onrechtmatig is.

Begrotingsoverschrijdingen

De begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarstukken. Een belangrijke oorzaak van de begrotingsoverschrijdingen is het budgetrecht op taakveldniveau. Dat maakt dat de raad op een laag aggregatieniveau begrotingsbijstellingen moet accorderen. Het risico van een laag aggregatieniveau is dat overschrijdingen niet tijdig gemeld worden. Dat zien we in 2022 ook gebeuren. Vervolgens heeft de moeizame implementatie van Ifinance geleid tot een (tijdelijk) beperkter inzicht in budgetoverschrijdingen. Dat maakt dat bepaalde afwijkingen niet tijdig zijn ontdekt en gemeld aan de raad. Veel gemeenten hebben het budgetrecht op programmaniveau ingestoken wat maakt dat het college meer bewegingsruimte heeft om verschillen binnen de programma's op te vangen. Bij het actualiseren van de financiële verordening doen wij u een voorstel over het aggregatieniveau van het budgetrecht.

Beheersmaatregelen

De geconstateerde onrechtmatige begrotingsoverschrijdingen zijn aanleiding voor het treffen van passende maatregelen die gericht zijn op het voortaan voorkomen en ook het opheffen van onrechtmatigheden. Dit zijn de navolgende beheersmaatregelen:

- Aangescherpte tussentijdse interne controle op begrotingsoverschrijdingen en dreigende begrotingsoverschrijdingen;
- Aanscherpen budgetbewaking;
- Tijdig informeren college en raad over geconstateerde begrotingsoverschrijdingen en dreigende begrotingsoverschrijdingen in het boekjaar en de raad voor te stellen een besluit te nemen tot wijziging van de begroting.

Wat betreft de geconstateerde onrechtmatige inkopen nemen wij geen aanvullende maatregelen. De huidige beheersmaatregelen zijn adequaat, omdat een deel van de onrechtmatige inkopen stamt uit voorgaande jaren. Van het andere deel van de onrechtmatige inkopen was de onrechtmatigheid in de organisatie tijdig bekend, maar zijn deze niet met een toelichting ter informatie voorgelegd aan college en raad. Hier speelt de vertraagde implementatie van Ifinance en daardoor een vertraagde verbijzonderde interne controle een rol bij. Wij informeren voortaan de raad tijdig over onrechtmatige of dreigende onrechtmatige inkopen. Wij geven de raad de gelegenheid om te reageren over de door ons ingenomen standpunten ten aanzien van onrechtmatige inkopen. Wij kunnen bijvoorbeeld gemotiveerd aangeven dat doelmatigheid en doeltreffendheid voorrang hebben ten opzichte van rechtmatigheid. Onze ervaring is dat aanbestedingsregels soms in conflict zijn met de bedrijfsvoering, de organisatiebelangen en het realiseren van de beleidsdoelstellingen.

Wij zijn van mening dat een gemeentelijke organisatie complex is door de vele uiteenlopende taken die zij uitvoert. Wij zijn een lerende organisatie, waarbij het leren van fouten hoog in het vaandel staat. Van een lerende organisatie wordt verwacht dat deze transparant geconstateerde fouten analyseert en maatregelen treft die de geconstateerde fouten in de toekomst voorkomt dan wel beperkt.